

Изх. № 50/16.07.2015 г.

**ЧРЕЗ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
ДО КОМИСИЯТА ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯ И
ПРАВА НА ЧОВЕКА С ПРЕДСЕДАТЕЛ
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ**

СТАНОВИЩЕ

на
Фондация „Програма Достъп до Информация“,
представявана от Изпълнителния директор
д-р Гургана Жулева

ОТНОСНО

Подкрепа на кандидатурата на Константин Пенчев за
омбудсман

НА ОСНОВАНИЕ

Т.П.2 от Процедурните правила за условията и реда за
предлагане на кандидати, представянето и публичното
оповестяване на документите, изслушването на
кандидатите за омбудсман и за тайното гласуване при
избора на омбудсман

Уважаема госпожо Цачева,
Уважаеми господин Велчев,

На 23 юли 2015 г. в Комисията по вероизповеданията и правата на човека ще бъдат изслушани кандидатите за омбудсман. Предложения по т.П.1 от Процедурните правила за условията и реда за предлагане на кандидати, представянето и публичното оповестяване на документите, изслушването на кандидатите за омбудсман и за тайното гласуване при избора на омбудсман са внесени за г-жа Мая Манолова и г-н Константин Пенчев.

Фондация Програма Достъп до Информация

Фондация „Програма Достъп до Информация“ /ПДИ/ е неправителствена организация, която близо 19 години работи в сферата на правото на достъп до обществена информация и прозрачността на държавното управление. Участвала е в дебатите по приемането на Закона за достъп до обществена информация /ЗДОИ/ и неговите изменения, Закона за омбудсмана и редица други закони, като е изготвила около 70 становища до Народното събрание, Конституционния съд, Европейския съд по правата на човека, президента и други органи на власт, осъществява мониторинг на прилагането на ЗДОИ, подкрепила е над 400 дела пред Върховния административен съд и административните съдилища по ЗДОИ и е консултирала хиляди граждани, журналисти и НПО. Участва в създаването и управлението на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията от 2002 г., както и в редица световни и европейски инициативи за свобода на информацията, откритост на управлението, защита на личните данни и свобода на изразяването.

ПДИ категорично подкрепя кандидатурата на Константин Пенчев като омбудсман за втори мандат.

Познаваме дейността на Константин Пенчев още от длъжността му на председател на Върховния административен съд през периода 2004 – 2010 г., а впоследствие като омбудсман в периода 2010 – 2015 г. Имаме непосредствени впечатления от срещи, обсъждания, конференции, както и допълнителна информация от клиенти на ПДИ, които са се обръщали към омбудсмана. Константин Пенчев е доказал причастността си към каузата на достъпа до информация и откритото управление, както и към защитата на личните данни като част от основните права на човека и ценности, на които е положена демокрацията. Още като председател на Върховния административен съд /ВАС/ той е участвал в публични събития, свързани с анализ на прилагането на ЗДОИ и е представял съдебната практика по темата. През 2014 г. отправи искане до Конституционния съд на Република България за отмяна на разпоредби от Закона за електронните съобщения, които позволяват неоправдана намеса на доставчиците на услуги, полицията и службите за сигурност в личните съобщения на гражданите. През 2015 г. атакуваните разпоредби бяха обявени за противоконституционни.

Фондация Програма Достъп до Информация

През периода 2004 – 2010 г. Константин Пенчев се показва като независим и авторитетен председател на най-висшия блюстител на законността в сферата на дейност на изпълнителната власт – Върховния административен съд. Покрай административната работа той лично участваше и в правораздавателната работа на съда, заседавайки в петчленни състави на ВАС. Бе един от първите, които поставиха на най-високо ниво въпроса за моралния интегритет на магистрата, като действията му в тази посока могат да се определят като част от съдебната реформа, която се обсъжда и днес.

Още през първата година от мандата му като омбудсман, институцията отбелязва 37% ръст на оплакванията спрямо предходната 2009 г. Големият брой оплаквания до омбудсмана се запазва и през следващите години, като през 2012 г. те са 5336, през 2013 г. – 7320 /един на всеки хиляда граждани/, 2014 г. – 5050. Статистиката свидетелства за авторитета, публичната известност на г-н Пенчев и доверието, което гражданите засвидетелстват към неговата личност и институцията. Броят на приключените случаи на година почти се припокрива с този на жалите и сигналите. От ноември 2010 г. Константин Пенчев осъществява личен прием на граждани всяка седмица. Освен хилядите консултации за граждани годишно, омбудсманът отправя множество препоръки към държавните органи за промяна на практиката, отправя искания до Конституционния съд /за 2014 г. те са две с важен принос за развитието на правата на човека в България/, инициира и участва в тълкувателни дела пред Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

Отделно от отличното и детайлно познаване на действащата правна и институционална система, което е залог за максимална ефективност на дейността му, г-н Пенчев участва активно в обществения живот с публични позиции, които допринасят за повишаване на образованието и знанията на гражданите относно основните им права и упражняването им. Поради международната му дейност Константин Пенчев е разпознаваем на европейско ниво като омбудсман. Институцията осъществява успешно и наблюдение по Националния превантивен механизъм, свързан с установяване на рисковете, които могат да доведат до най-тежките нарушения на човешки права – подлагането на изтезания, жестоко и нечовешко отношение, и отправянето на съответни препоръки.

Фондация Програма Достъп до Информация

Въз основа на изложеното смятаме, че Константин Пенчев е известен в обществото именно като защитник на основните права на човека от действията и бездействията на държавата и монополите. Смятаме, че както с дейността на ръководената от него институция, така и с личните си позиции допринася за развиването на култура, свързана с уважение към принципа на върховенството на закона. Това е толкова по-важно, доколкото в условията на дълъг и изстрадан преход от тоталитарна към демократична система, мнозина от гражданите все още не са изградили ценностна система, която се основава на общоприетите европейски ценности.

Особено значимо предимство на господин Пенчев е неговата независимост от политически влияния и пристрастия. Той е сред малкото публични личности, имали възможността да докажат тази независимост в период от над едно десетилетие като председател на ВАС и омбудсман. Независимостта на омбудсмана е важна гаранция не само за изпълнението на предписаната роля на тази институция, не само за ефективната защита на правата на хората, но и за поддържането на необходимия баланс в демократичната система въобще. При една не много стабилна обществена и институционална система, в която за съжаление не е рядкост политици да призовават към погазване на Конституцията и законите и отвърщане от ценностите на хуманността и цивилизацията, тъкмо основният защитник на правата на човека се явява ключова фигура за укрепване на доверието на гражданите във върховенството на закона.

В рамките на мандата 2010 – 2015 г. Константин Пенчев успя да развие съществено институцията на омбудсмана, да укрепи и засили доверието на гражданите в нея и да покаже на практика, че тя може да бъде мощно оръжие за утвърждаване на ценностите на демокрацията. Сътресенията в обществото от икономически, политически и социален характер представляват сериозно предизвикателство пред поддържането на доверие в законността и институциите. Поради това смятаме, че моментът е ключов и не трябва да се изпуска възможността същата личност да доведе докрай развитието на институцията омбудсман, като защитник на основните права на човека и гарант за законност, правосъздание и придържане към европейските ценности.

Не на последно място, през време на дългото си участие в обществения живот, г-н Пенчев има безупречна репутация, което не се среща често сред галерията от личности за последните двадесет и пет години.

Фондация Програма Достъп до Информация

На основата на изложеното подкрепяме предложената кандидатура на Константин Пенчев за омбудсман за втори мандат.

С уважение,

Изпълнителен директор на ПДИ: д-р Гергана Жулева

Ръководител на правния екип на ПДИ: адв. Александър Кашъмов